

ท.002422

ผลการบริหารกลามเนื้อหน้าท้องในผู้ป่วยที่มีภาวะท้องอืดหลังผ่าตัดไตและท่อไต

The Effects of Abdominal Exercises on Postoperative Abdominal
Distention in Patient with Kidney and Ureter Surgery

โดย

นางสาวสายหยุด วัฒนัญญกรกรม
๗

อภินันท์นาการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา การพยาบาลอายุรศาสตร์และกายศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2529

เรื่อง ผลการบริหารกลามเนื้อหน้าท้องในผู้ป่วยที่มีภาวะท้องอืดหลังผ่าตัดไตและท่อไต
 ผู้วิจัย นางสาวสายหยุด วัฒนชัยกรรม
 ระดับปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาล)
 สาขา การพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์
 คณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
 หน่วยงานการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศรี ระเบียบ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เออมพร ทองกระจาย
 วันที่สอบป้องกันวิทยานิพนธ์ 30 มิถุนายน 2529

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากลมการล-
 ภาวะท้องอืดหลังผ่าตัดด้วยการบริหารกลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีแบบแผน โดยเลือกกลุ่ม
 ตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นผู้ป่วยชายที่มีภาวะท้องอืดหลังผ่าตัด ไตและท่อไต
 จำนวน 40 ราย ในหอผู้ป่วยชายศัลยกรรม 4 โรงพยาบาลขอนแก่น ระหว่างเดือน
 มกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2529 แบ่งผู้ป่วยเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 ราย โดยการ
 จับสลากเป็นคู่ ๆ ให้อายุ การผ่าตัด การไขยาระงับความรู้สึก ระยะเวลาที่ใช้ในการทำผ่าตัด
 ความรุนแรงของภาวะท้องอืดเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองจะได้รับการสอน
 และปฏิบัติการบริหารกลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีแบบแผนตามคู่มือจากผู้วิจัยทุก 2 ชั่วโมง
 จำนวน 4 ครั้ง และผู้ป่วยปฏิบัติด้วยตนเองต่อไปทุก 2 - 4 ชั่วโมง ส่วนผู้ป่วยใน
 กลุ่มควบคุมจะได้รับการพยาบาลเพื่อบรรเทาภาวะท้องอืดตามปกติ โดยไม่ได้รับการสอนและ
 ฝึกปฏิบัติการบริหารกลามเนื้อหน้าท้องจากผู้วิจัย บันทึกผลการประเมินภาวะท้องอืดของผู้ป่วย
 ทั้ง 2 กลุ่ม เป็นรายบุคคลรวม 9 ครั้งคือ วันที่พบภาวะท้องอืด 3 ชั่วโมง, 6 ชั่วโมง
 9 ชั่วโมง, 12 ชั่วโมง, 24 ชั่วโมง และ 48 ชั่วโมง หลังจากพบภาวะท้องอืดครั้งแรก
 ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารกลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีแบบแผนสามารถลดภาวะท้องอืด
 ของผู้ป่วยได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตั้งแต่ชั่วโมงที่ 3 หลังจากพบภาวะท้องอืด

ผู้ป่วยที่มีภาวะของอืดแต่ไม่ได้รับการบริหารกลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีแบบแผน ยังคงมีภาวะ
 ท้องอืดหลังจากนั้นไปจนถึง 12 ชั่วโมง แต่พบวากภาวะของอืดลดลงเร็วเหมือนกันอย่างมีนัย
 สำคัญที่ระดับ .01 เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ป่วยที่บริหาร
 กลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีแบบแผนมีภาวะของอืดน้อยกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้บริหารกลามเนื้อหน้าท้อง
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และผู้ป่วยที่บริหารกลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีแบบแผนมีความตอง
 การยาลดภาวะของอืดน้อยกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้บริหารกลามเนื้อหน้าท้องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3

Thesis Title : The Effects of Abdominal Exercises on
Postoperative Abdominal Distention in
Patient with Kidney and Ureter Surgery

Author : Saiyud Vatanatunyakum

Degree : Master of Science (Nursing)

Department : Medical - Surgical Nursing

Faculty : Assistant Professor Suthiratana Pimpong
: Assistant Professor Pensri Rabieb
: Assistant Professor Earnporn Thongkrajai

Date of Graduation : 30 June 1986

Abstract

The purpose of this experimental study was to test effects of structured abdominal exercises on abdominal distention in postoperative patients. It was conducted in surgical ward no.4, KhonKaen Hospital during January - March 1986. Forty male patients were purposively selected and were equally assigned into two groups one experimental and one control group. The experimental group patients received instructions about abdominal exercises at regular intervals while the control group patients received only what was routinely provided in the ward. Based on physiological and psychological indicators, each patient was evaluated and recorded for abdominal distention at seven established time intervals i.e., when firstly recognized abdominal distention, 3, 6, 9, 12, 24 and 48 hours subsequently.

It was found that structured abdominal exercises can reduce distention significantly at .01 level within 3 hours following initial assessment in the experimental group where as the control group patients remained unrelieved until after the twelveth hour. However, it was found that abdominal distention among the control group patients was decreased significantly at .01 level after the 24th hour. In addition, the experimental group patients showed less degree of abdominal distention and received less distention relief drugs than control group patients ($p < .01$) and $p < .01$ respectively).